

Spis treści

Wprowadzenie – pojęciowe i teoretyczne ramy analiz.....	9
Podstawowe pojęcia i ich teoretyczny kontekst.....	10
Międzypokoleniowa ruchliwość społeczna a nierówności społeczne w edukacji.....	10
Pojęcia nierówności edukacyjnych i segregacji społecznych w oświacie.....	14
Najważniejsze teorie nierówności edukacyjnych.....	23
Podejście biologiczne – dziedziczenie genetyczne jako mechanizm wyjaśniający nierówności edukacyjne.....	23
Podejście socjologiczne – procesy społeczne jako mechanizm powstawania nierówności edukacyjnych.....	39
Podejście psychologiczne – procesy psychiczne jako mechanizm powstawania nierówności edukacyjnych.....	46
Wykorzystane zbiory danych.....	48
Rozdział 1. Poziom nierówności edukacyjnych w polskiej oświacie....	53
Pytania wstępne, czyli kontekst analizy nierówności edukacyjnych w Polsce.....	55
Rozwarstwienie ekonomiczne społeczeństwa polskiego.....	55
Międzypokoleniowa ruchliwość społeczna.....	60
Poziom upowszechnienia edukacji w Polsce.....	60
Wykształcenie jako czynnik alokacji w strukturze społecznej.....	66
Nierówności edukacyjne w Polsce.....	68
Nierówności edukacyjne związane z SES rodziców ucznia.....	69
Nierówności edukacyjne powiązane z lokalizacją szkoły.....	82
Rozdział 2. Poziom segregacji społecznych w polskiej oświacie.....	97
Segregacje społeczne w oświacie ze względu na SES.....	98
Segregacje społeczne ze względu na SES w szkole podstawowej.....	98
Segregacje społeczne ze względu na SES w gimnazjach.....	99

Segregacje społeczne ze względu na SES w perspektywie porównawczej	113
Segregacje społeczne w gimnazjum ze względu na uprzednie osiągnięcia szkolne uczniów	123
Segregacje społeczne ze względu na uprzednie osiągnięcia w ujęciu dynamicznym	125
Nasilenie i uwarunkowania segregacji wewnątrzszkolnych w gimnazjach	136
Rozdział 3. Poziom segregacji społecznych w systemach oświatowych a nasilenie nierówności edukacyjnych	146
Poziom segregacji społecznych w systemach oświaty a nasilenie nierówności edukacyjnych	147
Makrospołeczne korelaty poziomu segregacji SES i nasilenia nierówności edukacyjnych	149
Rozdział 4. Efekt rówieśników	173
Teoretyczne ramy analizy efektu rówieśników	176
Szkolne ramy powstawania efektu rówieśników	177
Mechanizmy powstawania efektu rówieśników	178
Efekt rówieśników jako artefakt	179
Efekt rówieśników w polskim systemie oświaty szacowany ze względu na SES rodziny pochodzenia ucznia	183
Efekt rówieśników w edukacji początkowej	184
Efekt rówieśników w klasie piątej szkoły podstawowej	188
Efekt rówieśników w VIII klasie dawnej szkoły podstawowej	191
Efekt rówieśników w polskim systemie oświaty szacowany ze względu na uprzednie osiągnięcia ucznia	204
Rozdział 5. Konsekwencje segregacji wewnątrzszkolnych	220
Konsekwencje segregacji wewnątrzszkolnych ze względu na SES w gimnazjum	221
Konsekwencje segregacji wewnątrzszkolnych ze względu na SES w klasie VIII dawnej szkoły podstawowej – studium przypadku	230
Konsekwencje segregacji wewnątrzszkolnych ze względu na uprzednie osiągnięcia szkolne w świetle wyników egzaminów zewnętrznych	236
Rozdział 6. Quasi-rynek szkół publicznych, segregacje społeczne i nierówności edukacyjne	252
Koncepcja i konsekwencje polityki rynkowej w oświacie publicznej	253
Swoboda wyboru szkoły przez rodziców	254
System informacji o jakości szkół	260
Finansowanie szkół zgodnie z zasadą „pieniądze podążają za uczniem”	262
Rywalizacja między szkołami i poprawa jakości kształcenia	264
Narastająca segregacja społeczna	267

Skutki polityki rynkowej na poziomie lokalnym – studium przypadku	270
Kwidziński rynek oświatowy	271
Wykorzystywanie przez rodziców prawa do wyboru szkoły	277
Zapaść i likwidacja szkół.	278
Dynamika segregacji społecznych w oświacie	280
Dynamika nierówności edukacyjnej	283
Poprawa jakości kształcenia.	286
Podsumowanie	287
Dodatek metodologiczny – wskaźnik edukacyjnej wartości dodanej . . .	289
Bibliografia	304